

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Besøksadresse Tullins gate 2
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref: 16/7240

Vår ref: 159872

Vår dato: 20.01.17

Høringsuttalelse - Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Det vises til forslag til ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver som Kunnskapsdepartementet har sendt på høring. Forskerforbundet oversender med dette sin høringsuttalelse. Høringsuttalelsen bygger i det vesentlige på innspill fra Forskerforbundets forening for lærerutdanning.

Generelle kommentarer

Gjennom arbeidet med forskriften viser myndighetene at de på noen områder ønsker en sterkere målstyring enn det en kan finne i rammeplanen fra 2006. Det er en intensjon at det beste i norsk barnehagetradisjon skal videreføres samtidig med at rammeplanen beskriver en mer forskningsorientert og praksisrettet utdanning som skal være oppdatert og relevant for en barnehagesektor som skal møte fremtidens behov. Dette er gode hensikter, men som først kan realiseres i praksis ved at det er tilstrekkelig antall ansatte i barnehagen med god faglig utdanning som er knyttet til forskning og praksisfelt.

Forskerforbundet betrakter høringsutkastet som et tydeligere styringsdokument enn tidligere planer. Utkastet ivaretar barnehagens samfunnsmandat samtidig med at den gir handlingsrom for lokale løsninger. Videre vil vi berømme departementet med et godt fundamentert grunnlagsarbeid slik det beskrevet i høringsbrevet.

Det er en styrke at en ønsker å korte ned på teksten, slik forslaget legger opp til. Det er en god løsning at det utarbeides støtte- og veiledningsmaterieell til ny rammeplan.

Spesielle kommentarer

Innledningsvis vil Forskerforbundet gi noen kommentarer og forslag til endringer på utvalgte deler av forslaget til rammeplan.

På side 4 under «Barn og barndom» lyder siste setning i første avsnitt slik:
«Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar som grunnlag for et godt liv.» Forskerforbundet foreslår en tilføyelse her (understreket):
«Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i et demokratisk samfunn og bidrar som grunnlag for et godt liv.»

På samme side i avsnittet «Mangfold og gjensidig respekt» foreslår vi følgende tilføyelse i setning 2: «Barn skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, uttrykke seg, handle og leve på». Barn uttrykker opplevelser på mange ulike måter, og i terapeutiske sammenhenger bes barn f.eks. tegne følelsene sine.

Forskerforbundet ser det som en styrke at «Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger» (side 5 i samme avsnitt). Det vil forplikte eier til en større bredde av etnisiteter, noe som også vil styrke språkoplæring for barn fra andre kulturer.

Første avsnittet under overskriften «Likestilling og likeverd» på side 5 viser til flere aspekt enn kjønn. I det påfølgende avsnittet knyttes alt stort sett til kjønnsaspektet. Hele avsnittet blir mer sammenhengende om en skriver andre setning i andre avsnitt slik: «Alle barn skal ha like muligheter til å bli sett og hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen».

Selv om det kan oppfattes som en selvfølgelig del av en barnehageansatts daglige virke, er det bra at forebygging av krenkelser og mobbing nevnes i rammeplanen (s. 5) under avsnittet «Livsmestring og helse». Forskerforbundet oppfatter sistedelen av dette avsnittet, som angår barnas omsorgs- og livssituasjon, som noe uklart og krevende. Formuleringen om omsorgssvikt m.m. antar vi gjelder barns hjemmeforhold, og det synes uklart på hvilken måte barnehagen kan forebygge dette. Vi foreslår følgende at forebygge strykes.

Siste setning i dette avsnittet foreslår vi blir forsterket slik: «Personalet skal kjenne til og ivareta opplysningsplikten til barnevernet.»

Matematikk oppfattes også som et språk, og er et språk som bør videreutvikles i barnehagen. Eksempler på dette er bruken av ord som fremst, bakerst, nest bakerst, høyest, nest høyest osv. Overskriften «Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språklig kompetanse» på side 9 foreslår Forskerforbundet følgende får tilføyelsen «Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språklig og matematisk kompetanse». I den første linjen under foreslås følgende ordlyd: «Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk, herunder matematiske språkuttrykk, påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling». I forlengelsen av dette foreslår vi disse tilleggene i de to kulepunktene nederst på side 9:

- anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk og støtte deres språklige og matematiske utvikling
- legge til rette for at alle barn involveres i samspill og i samtaler og får delta i stimulerende aktiviteter knyttet til både språk og matematikk

Det er viktig at man under punkt 4 «Barnehagens arbeidsmåter» ikke blir for «skolsk». Valg av arbeidsmåter inngår i barnehagelærernes metodefrihet, som en del av deres profesjonsfaglige kvalifisering. Et eget kapittel med arbeidsmåter for barnehagen står, slik vi ser det, i motsetning til profesjonskvalifiseringen til barnehagelærer.

I underavsnittet «Progresjon» på side 11 og delvis i punktet «Barns medvirkning» på side 6, kan en ledes til å tro at aktiviteter, lære seg nye ting m.m er en lineær prosess i alder. På side 11 er det viktig å få fram hensynet til barnets utviklingsnivå, og Forskerforbundet foreslår følgende tilføyelse i setningen som starter på 6. linje under overskriften på side 11: «Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper, ferdigheter og nivå».

I en mer og mer digital verden er det godt å se at barnehagens digitale praksis utdypes og gjøres eksplisitt i avsnittet «Barnehagens digitale praksis» på side 11. Tematikken kunne gjerne inngått i kapittel 3 under avsnittet «Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språklig kompetanse». Den digitale praksisen kunne også vært nevnt under de ulike fagområdene.

I avsnittet «Kommunikasjon, språk og tekst» på side 12 kan en med samme argumentasjon som ble benyttet om punktet på side 9, flette inn matematiske språkuttrykk. Forskerforbundet kommer ikke med konkrete forslag her, men foreslår at det siste kulepunktet i den første opplistingen på side 12 kompletteres med tallsymboler. Kulepunktet får da følgende ordlyd:

- utforsker og gjør seg erfaringer med ... , som lekeskrift, tegning, bokstaver og tallsymboler, gjennom lese- og skriveaktiviteter

Språk er ikke bare viktig for å kommunisere, men også i identitetsskaping. Forskerforbundet synes det er bra at dette er tatt på alvor; noe som viser et ressursperspektiv på flerspråklighet. På lik linje med at samisk blir ivaretatt for samiske barn er det viktig at barn som har nynorsk som «førstespråk» møter det på lik linje med bokmål. På samme side, andre avsnitt, foreslår vi følgende formulering: «I barnehagen skal barna møte ulike språk, nynorsk, bokmål og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid.»

Videre bør dette gjenspeile seg i en målformulering som

- stimulere barnas norskspråklige kompetanse på nynorsk og bokmål. Barn i nynorsk kommunar må i størst mulig grad møte nynorsk

I avsnittet «Kropp, bevegelse, mat og helse» på side 12 bør friluftaktiviteter nevnes. Dette kan flettes inn i fjerde setning slik: «Barna skal inkluderes i friluftaktiviteter og i aktiviteter der de ...».

I avsnittet «Antall, rom og form» på side 15 er det bra at «matematikkglede» nevnes, men Forskerforbundet synes dette burde framgå tydeligere. «Matematikkglede» burde stå under den innledende teksten over hva fagområdet er og handler om, og ikke bare i kulepunktene under «Personalet skal». Den første setningen i avsnittet gir inntrykk av at matematikk bare handler om «strukturer og sammenhenger i naturen, samfunnet og universet». Dette blir noe snevert. I tillegg til den språklige dimensjonen nevnt foran, handler matematikk også om tenkte abstrakte strukturer. Bemerkningen kan rettes opp ved å sette inn «bl.a.» etter «om».

Når det gjelder hva fagområdet omfatter, foreslår vi et tillegg og en rekkefølge som gjenspeiler fagets progresjon: «sammenligning og sortering, plassering, orientering og visualisering, former og mønstre, tall, telling og måling.»

Avsnittet «Nærmiljø og samfunn» på side 16 synes å være for lokalt orientert. Barn lever i en verden preget av globalisering, flyktningkrise og innvandring. Barn møter gjerne barn fra et flerkulturelt miljø i barnehagen og nabolaget og ser verden gjennom medier og egne reiser. Ut fra denne virkelighet blir perspektivet for snevert. Vi foreslår overskriften «Nærmiljø, samfunn og verden».

I høringsutkastets første del omtales barn som aktive deltakere og subjekt i sine egne liv. Dette støtter vi fullt ut. Men målformuleringene i dette fagområdet bærer preg av det motsatte. Her heter det at personalet skal «gjøre barna kjent med / introduserer

barna / gir barna forståelse av / osv» mens barna «blir kjent med / får kjennskap til» osv. Barnas aktive deltakelse bør i større grad reflekteres i fagområdet, og vi foreslår en større vektning på barnas allerede eksisterende kunnskap med målformuleringer i retning av å styrke / videreutvikle / bygge opp om / bidra til / m.v. både når det gjelder krav til personalet og barnas utbytte.

Både styreren og den pedagogiske lederen, som omtales i kapittel 6 «Ansvar og roller» på side 17, blir kunnskapsledere. Profesjons- og institusjonskunnskap er helt sentralt for å kunne håndtere utfordringer og kompleksiteten hybride ledelsesformer som barnehagens hverdag representerer og slik kunne utøve pedagogisk skjønn og dømmekraft. Både styrer og pedagogisk leder inngår i barnehagens kollegafelleskap, og med kunnskaper og ferdigheter for å kunne skape faglig utvikling i tråd med barnehagefeltets tradisjoner og verdier og samtidig være en endringsagent og kjerneelement i barnehagens kontinuerlige kvalitetsarbeid. Det fordrer at man har et etter- og videreutdanningstilbud ved universiteter og høyskoler som kan gi støtte opp under denne satsningen i barnehagen.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Petter Aaslestad
Leder

Hilde Gunn Avløyp
Generalsekretær